

ทรัพยากรการท่องเที่ยวรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช

ปุณยวีร์ ศรีรัตน์* และวรรณวีร์ บุญคุ้ม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

*Corresponding Author Email: poonyawee2018@gmail.com

Received: February 13, 2025; Revised: April 24, 2025; Accepted: April 25, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่า นครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช และ 2) เสนอ แนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่า นครศรีธรรมราช ผู้ให้ข้อมูลหลัก 15 คน เป็นผู้แทนจากชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ ใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว แนวทางการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินศักยภาพกิจกรรม การท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและเชิงสถิติเชิงพรรณนาด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราชมีทรัพยากรการท่องเที่ยว จำนวน 18 แห่ง และมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยว ได้แก่ ไหว้พระ ชมศิลปวัฒนธรรม เรียนรู้ทำอาหารท้องถิ่น ร่วมงานประเพณี และนวดแผนไทยแบบเชลยศักดิ์ โดยศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.44$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความน่าสนใจ ($\bar{X}=3.79$) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน ($\bar{X}=3.04$) แนวทางการ พัฒนา ได้แก่ 1) จัดกิจกรรมที่สร้างคุณค่าและเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี 2) ส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและเชิญนักสร้างสรรค์และอินฟลูเอนเซอร์ร่วม ออกแบบเส้นทาง กิจกรรม และทำสื่อแนะนำ 3) นำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร 4) พัฒนา ศักยภาพบุคคลในชุมชนทั้งการสื่อความหมาย การมีส่วนร่วม และการเป็นผู้ประกอบการ และ 5) เพิ่มทางเลือกการบริการ ได้แก่ รถสองแถวและรถชมเมืองตอนกลางคืน จักรยาน สกู๊ตเตอร์ไฟฟ้า พื้นที่พักผ่อน ขยายจำนวนวันของตลาดนัดและ เพิ่มกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงเวลาที่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ: ทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้า ย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช

Tourism Resources Supporting Experiential Walking Tourism Activities in Old Town Area of Nakhon Si Thammarat Province

Poonyawee Srirat* and Wannawee Boonkourm

Faculty of Education, Silpakorn University

*Corresponding Author Email: poonyawee2018@gmail.com

Received: February 13, 2025; Revised: April 24, 2025; Accepted: April 25, 2025

Abstract

This article is part of research on experiential walking tourism in the old town of Nakhon Si Thammarat. The objectives were 1) to explore tourism resources in the area and 2) to propose development guidelines to support experiential walking tourism activities. Key informants consisted of 15 representatives from local communities, government agencies, the private sector, and academia. The research tools included a tourism resource survey, interview guidelines, and tourism activity potential assessment form. Data were analyzed using content analysis and descriptive statistics (mean and standard deviation).

Findings revealed that the Old Town contains 18 tourism sites classified into historical-archaeological, cultural, and community-based attractions. Activities include temple visits, cultural experiences, local food workshops, traditional festivals, and traditional Thai massage (Chaloeisak style). The overall potential of tourism activities was high ($\bar{X} = 3.44$), with the highest-rated aspect being the attractiveness of activities ($\bar{X} = 3.79$), while the lowest-rated was the promotion of interactive and co-creative activities ($\bar{X} = 3.04$). The development guidelines include 1) organizing value-added activities that integrate historical, lifestyle, cultural, and traditional elements; 2) enhancing community participation through diverse learning activities and collaboration with creatives and influencers in designing routes and media; 3) presenting distinctive and unique cultural identities; 4) strengthening local capacities in interpretation, participation, and entrepreneurship; and 5) diversifying service options, such as introducing nighttime tram and songthaew routes, bicycles, e-scooters, rest areas, and extending market days and activity schedules to better suit tourist preferences.

Keywords: Tourism Resources, Walking Experiential Tour Activities, Old Town Area of Nakhon Si Thammarat

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะการส่งเสริมเมืองรองให้เชื่อมโยงกับเมืองหลัก เพื่อกระจายรายได้และความเจริญไปยังทุกภูมิภาค สอดคล้องกับคติพจน์ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขันและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค และยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ที่มุ่งเน้นให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและความยั่งยืนผ่านการสร้างมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ ทั้งนี้ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570) ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์การท่องเที่ยว ตลาดเชิงรุกด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม (Thailand Ministry of Tourism and Sports, 2022)

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นหนึ่งในเมืองรองทางการท่องเที่ยวของภาคใต้ ภายใต้วิสัยทัศน์ "นครแห่งอารยธรรม น่าอยู่ น่าเที่ยว การเกษตรและอุตสาหกรรมยั่งยืน" และแนวคิดส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม "มานะ มานคร มาหา ศรีธา" และ "นครสามธรรม" เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่และกลุ่มเดิมกลับมาเยือนซ้ำ (Nakhon Si Thammarat Tourism Authority of Thailand Office, 2023) ซึ่งอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนย่านเมืองเก่า อย่างไรก็ตาม กิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก โดยเฉพาะการนั่งรถชมเมืองที่ยังไม่มีการลงเดินเท้าเพื่อสร้างความน่าสนใจ ขณะที่กิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงเทศกาลยังอาศัยการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรจากภาครัฐ ซึ่งหากมีการจัดเส้นทางเดินเท้าบนฐานอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจะช่วยสร้างประสบการณ์ที่ดีและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ประกอบการ และนักสื่อความหมาย เพื่อลดข้อจำกัดด้านงบประมาณและด้านบุคลากร (Nakaray, Kaewseenual, Promma, Pantarak, Buangam and Srirat, 2023)

การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกิจกรรมที่มีความเฉพาะตัวและสร้างความทรงจำที่ยั่งยืน ซึ่งการท่องเที่ยวแบบเดินเท้า (Walking Tour) เอื้อต่อกลุ่มขนาดเล็กที่เข้าถึงพื้นที่ชุมชนได้อย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดประสบการณ์ลึกซึ้งต่อทรัพยากรและวัฒนธรรม (Wannapruek, 2017) ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างประสบการณ์ด้านสุขภาวะที่ดีจากการเดินออกกำลังกายและสัมผัสอากาศบริสุทธิ์ (Gogue, 2023) ดังนั้น การศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่า นครศรีธรรมราชจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่า นครศรีธรรมราช โดยได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และชุมชนในฐานะ "ผู้จัดการวัฒนธรรม" เพื่อยกระดับประสบการณ์ท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น (Putjom and Vechpong, 2020)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่า นครศรีธรรมราช
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่า นครศรีธรรมราช

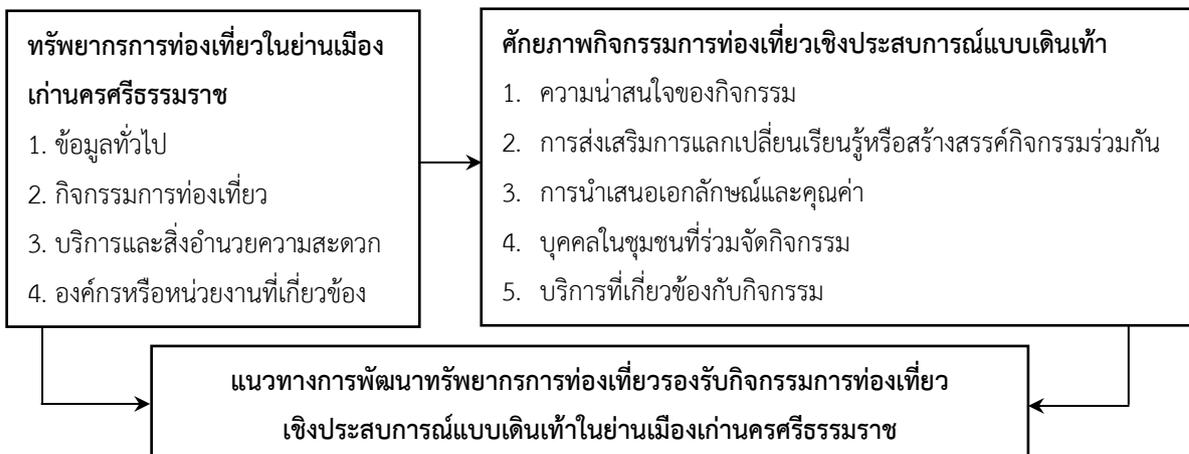
ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา ได้แก่ (1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่า นครศรีธรรมราช และ (2) ตัวชี้วัดศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่า นครศรีธรรมราช

2. ด้านประชากร ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ชุมชนรอบแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ
3. ด้านพื้นที่ คือ แหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราชบนถนนราชดำเนิน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. ด้านระยะเวลา ดำเนินการวิจัยในระหว่าง เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน 2567

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ได้แก่ 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ตามแนวคิดของ Esichaikul (2014) และ Jovicic and Brankov (2009) ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป กิจกรรมการท่องเที่ยว บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง และ 2) ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าย่านตามแนวคิดของ Wannapruerk (2017) World Federation of Tourist Guide Association (2005) และ Simeoni and De Crescenzo (2019) ซึ่งมีตัวชี้วัดของศักยภาพ ได้แก่ ความน่าสนใจของกิจกรรม การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน การนำเสนอเอกลักษณ์และคุณค่า บุคคลในชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรม และบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม แล้วนำผลการศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและผลการประเมินศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวมาเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ซึ่งได้กรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่สร้างความดึงดูดใจหรือมีลักษณะเฉพาะให้นักท่องเที่ยวมาแวะเยือนซึ่งมีทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรม (Jovicic and Brankov, 2009) โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบ่งออกเป็นประเภทประวัติศาสตร์และโบราณคดี ประเภทวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น (Esichaikul, 2014) และประเพณีวิถีชีวิต (ชุมชน และตลาด) (Jovicic and Brankov, 2009) ทั้งนี้ คนในชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ

“ผู้จัดการวัฒนธรรม” ซึ่งมีบทบาทในการสร้างกิจกรรมเชิงประสบการณ์บนฐานของทรัพยากรทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น (Putjorn and Vechpong, 2020)

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์

การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ (Experience Tourism or Experiential Tourism) เป็นแนวโน้มการท่องเที่ยวยุคใหม่ที่ผู้คนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมในจุดหมายปลายทางที่มีประสบการณ์การเดินทางอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ (Unique Travel Experiences) ที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่า และมีความยั่งยืน ซึ่งธุรกิจนำเที่ยวให้บริการรวมแบบเบ็ดเสร็จหรือแพ็คเกจ (Packages) เพื่อตอบสนองความชอบส่วนตัว (Bergstrom, 2021) ประสบการณ์เกิดขึ้นได้หลากหลายสาเหตุ เช่น การเดินทาง การทำกิจกรรม การใช้บริการ การบริโภคอาหาร เป็นต้น รวมถึงความรู้สึกรวมถึง อารมณ์ การเรียนรู้ และความเข้าใจแสดงออกทางพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อผู้ให้บริการในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งนี้ การดึงดูดใจด้วยการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มย่อมมีส่วนช่วยสร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว (Kaewnuch, 2021)

แนวคิดการท่องเที่ยวแบบเดินเท้า

การท่องเที่ยวแบบเดินเท้า (Walking Tour) คือ การพานักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กเดินชมจุดที่น่าสนใจหรือเยี่ยมชมสถานที่ที่เป็น “สมบัติลับของชุมชน” โดยนำเสนอประสบการณ์แบบลึกซึ้งเพื่อให้ได้สัมผัสและร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นเพื่อกระจายรายได้และอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตและวัฒนธรรม (Wannapruuek, 2017) โดยการเดินเท้ามีการหยุดพักเพื่อฟังบรรยายที่มุ่งเน้นนำเสนอประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และประเพณี และเพื่อร่วมทำกิจกรรม ซึ่งการเดินเท้าทำให้เกิดความสุขที่แท้จริงจากการออกกำลังกายเพื่อสูดอากาศบริสุทธิ์ ได้มุมมองใหม่ ช่วยภาวะก๊าซเรือนกระจก และทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (World Federation of Tourist Guide Association, 2005)

แนวคิดศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยว

ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นการศึกษาองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวแบบเดินเท้า (Walking Tour) เช่น ลักษณะกลุ่มนักท่องเที่ยว แนวคิดที่น่าสนใจหรือธีม (Theme) จุดแวะ ปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน มัคคุเทศก์ เป็นต้น (Wannapruuek, 2017) โดยมีเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม (World Federation of Tourist Guide Association, 2005) เพื่อให้ที่น่าสนใจและเกิดประสบการณ์ในจุดหมายปลายทาง (Simeoni and De Crescenzo, 2019) ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความน่าสนใจของกิจกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเสนอเอกลักษณ์และคุณค่า บุคคลในชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรม และบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Nawakanworrakul (2022) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสบการณ์ร่วมทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองเก่าสงขลาและเมืองจอร์จทาวน์ พบว่า 1) ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ทั้งสองเมืองโดดเด่นในประวัติศาสตร์ การสร้างเมือง สถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของคนหลายชาติพันธุ์ ด้านการเข้าถึง เมืองเก่าสงขลาเข้าถึงได้ทางถนนเท่านั้น แต่เมืองจอร์จทาวน์เข้าถึงได้หลากหลาย ด้านที่พัก เมืองเก่าสงขลาถูกจำกัดความสูงและขนาดอาคารตามเทศบัญญัติ เมืองจอร์จทาวน์มีที่พักหลากหลายกว่า ด้านกิจกรรม ทั้งสองเมืองมีการร่วมงานเทศกาลและประจำปี เดินเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมและภาพจิตรกรรมฝาผนัง และชิมอาหาร ซึ่งเมืองเก่าสงขลาให้บริการรถชมเมือง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งสองเมืองมีความโครงสร้างพื้นฐานพร้อม ซึ่งเมืองจอร์จทาวน์มีหลากหลายและครบครัน แต่เมืองเก่าสงขลามีปัญหาถนนคับแคบ ไม่มีความปลอดภัย และบุคลากรขาดทักษะภาษาอังกฤษ และด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน เมืองเก่าสงขลาไม่มีการชุมชน กลุ่มภาคี องค์กรปกครองท้องถิ่น หน่วยงานส่งเสริมท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ เมืองจอร์จทาวน์มีศูนย์กลางประสานงานและสมาคม และ 2) แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมือง

เก่าสงขลาสู่ความยั่งยืนในรูปแบบกิจกรรมประสบการณ์ภายใต้แนวคิด “HALF” Model หรือ 4 มิติในการจัดการ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ (History) สถาปัตยกรรม (Architecture) วิถีชีวิตชุมชน (Life Style) และอาหาร (Food)

Pleerux and Nakpathom (2020) ได้ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ในจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด พบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ 32 แห่ง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ศักยภาพสูง (22 แห่ง) ศักยภาพปานกลาง (8 แห่ง) และศักยภาพต่ำ (2 แห่ง) ซึ่งกลุ่มศักยภาพสูงมีกิจกรรมหลากหลายและเชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน การบริหารจัดการมีทิศทางที่ชัดเจน และการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเป็นระบบ กลุ่มศักยภาพปานกลางหรือต่ำเนื่องจากขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และไม่สามารถสร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำได้

Nakaray et al. (2023) ได้ศึกษาการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเมืองแห่งการเรียนรู้มรดกวัฒนธรรม นครศรีธรรมราช พบว่า 1) ศักยภาพฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ พื้นที่หรือทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ การจัดการ และการมีส่วนร่วม 2) การพัฒนากิจกรรมและเส้นทางโดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลทรัพยากรและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว หรือร่วมกัน เพื่อออกแบบเส้นทางและกิจกรรม ร่างเส้นทางและกิจกรรม ประเมิน และนำผลประเมินมากำหนดเส้นทางและกิจกรรม ได้แก่ เส้นทางเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ และเส้นทางเรื่องเล่าเล็ก ๆ และ 3) ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การสอดแทรกกิจกรรมให้มีส่วนร่วมในเทศกาลหรือประเพณี การนั่งรถชมเมืองให้เพิ่มจุดแวะลงเดินชมตามย่านที่โดดเด่นในรูปแบบหรือธีมเฉพาะเรื่อง (Theme) เช่น ถนนสายศักดิ์สิทธิ์และความเชื่อ ย่านตลาด เส้นทางอาหารถิ่น เป็นต้น ทำความร่วมมือกับผู้ประกอบการในท้องถิ่นเพื่อลดข้อจำกัดด้านงบประมาณและด้านบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสบการณ์และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

Yu and Zhang (2020) ได้ศึกษาการวางแผนเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ในแหล่งวัฒนธรรมเมืองโบราณซีอาน พบว่า การวางแผนเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์เริ่มจากสำรวจสภาพแวดล้อมและเส้นทางที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์สูง มีทรัพยากรทางวัฒนธรรมหนาแน่น และสถานที่ท่องเที่ยวเป็นเอกลักษณ์ ทั้งนี้ คำนึงถึงเวลาและสภาพร่างกายของนักท่องเที่ยวรวมถึงการจราจรในเมือง แล้วนำมาออกแบบแนวคิดหรือธีม (Theme) “เส้นทางเดินเล่นในธีมสี่สั้นแห่ง Scholarly Mobao” ที่เปรียบเสมือนการเขียนพู่กันบนถนน กำหนดองค์ประกอบเพื่อบริหารจัดการเส้นทางและการสร้างระบบสนับสนุน เช่น ความปลอดภัยของเส้นทางเดินเล่นและไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยจากยานพาหนะสัญจร เป็นต้น

จากแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงสรุปได้ว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราชมีส่วนช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเกิดประสบการณ์ในจุดหมายปลายทางที่แปลกใหม่ โดยนำทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันโดดเด่นมาสร้างกิจกรรมให้เกิดประสบการณ์ให้เกิดความทรงจำที่มีความยั่งยืน โดยศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่า ประกอบด้วยตัวชี้วัด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความน่าสนใจของกิจกรรม ด้านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน ด้านนำเสนอเอกลักษณ์และคุณค่า ด้านบุคคลในชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรม และด้านบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed-Method Research) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ด้วยการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ด้วยการประเมินศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. **พื้นที่ศึกษา** ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ศึกษา คือ แหล่งท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลักของจังหวัดและมีกิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทย (Nakhon Si Thammarat Tourism Authority of Thailand Office, 2023)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ท่องเที่ยวย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ชุมชนในพื้นที่ย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และนักวิชาการ

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ท่องเที่ยวย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช จำนวน 18 แห่ง ตามแนวกำแพงเมืองเก่า (Nakaray et al., 2023) โดยใช้วิธีการเจาะจง (Purposive Sampling) จากแหล่งที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.3 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนผู้นำชุมชนรอบแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช จำนวน 5 คน สำหรับการสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวและการสัมภาษณ์ และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ จำนวน 10 คน สำหรับการประเมินศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการเจาะจงจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องและมีบทบาทต่อการจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว สำนักปลัดเทศบาลนครศรีธรรมราช กองการท่องเที่ยวและกีฬา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช หน่วยงานละ 1 คน รวม 5 คน 2) ผู้แทนหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ชมรมโรงแรมจังหวัด สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพจังหวัด สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัด และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด หน่วยงานละ 1 คน รวม 4 คน และ 3) นักวิชาการ จำนวน 1 คน

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวและแนวทางการสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้างใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และแบบประเมินศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งประกอบด้วยมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จากสูตรแบ่งช่วงชั้นของ Best (1990) อ้างใน Nakaray et al. (2023) โดยมีเกณฑ์การประเมินตามค่าเฉลี่ยและระดับศักยภาพ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 คือ ระดับศักยภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 คือ ระดับศักยภาพมาก ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 คือ ระดับศักยภาพปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 คือ ระดับศักยภาพน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-0.80 คือ ระดับศักยภาพน้อยที่สุด และทำการตรวจสอบความเที่ยง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่วัด (Index of item-Objective Congruency: IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า ค่าเฉลี่ย IOC ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 เครื่องมือ ได้แก่ 0.92 1.00 และ 3.98 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าไม่ต่ำกว่าเกณฑ์การตัดสินค่า IOC ที่ไม่น้อยกว่า 0.50 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงของคำถาม จากนั้น จัดพิมพ์เครื่องมือการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4. **การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวและแนวทางการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากตัวแทนผู้นำชุมชนรอบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และแบบประเมินศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จากนั้น นำข้อมูลผลการสำรวจทรัพยากรและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และข้อมูลการประเมินศักยภาพมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช พบว่า

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ประกอบด้วย

1) ประเภทของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว มีจำนวน 18 แห่ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1) แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดหน้าพระลาน วัดเสมาเมือง บ้านท่าขุนรัฐภูมิวิจารณ์ ฐานพระสยามภูวนารถ หอพระพุทธสิหิงค์ หอพระอิศวร หอพระนารายณ์ ศาลพระเสื้อเมือง ศาลหลักเมือง และหอจดหมายเหตุพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

1.2) แหล่งวิถีชีวิต (ชุมชน และตลาด) จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ ตลาดท่าชี และตลาดนัดกำแพงเมืองเก่า

1.3) ประเภทแหล่งวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (สุชาติ ทรัพย์สิน) ศูนย์เรียนรู้นครหัตถกรรมเครื่องถม หัตถศิลป์ถนนท่าช้าง สวนพระเจ้าศรีธรรมโศกราช และศูนย์นวดแผนไทย

2) กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ไหว้พระ ทำบุญ ชมงานศิลปวัฒนธรรม เรียนรู้การทำผลิตภัณฑ์หรืออาหารหรือขนมพื้นถิ่นด้วยตนเอง (Do It Your Self-D.I.Y.) รับประทานอาหารและเครื่องดื่มพื้นถิ่น ถ่ายภาพ ร่วมงานประเพณี และนวดแผนไทยแบบเชลยศักดิ์

3) บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ รถโดยสารสาธารณะ 1 เส้นทาง (สนามหน้าเมือง-หัวถนน) รถสามล้อปั่น จำนวน 20 คัน ให้บริการเฉพาะช่วงเทศกาล รถรางชมเมืองความจุ 40 ที่นั่ง ให้บริการวันละ 2 รอบ ดำเนินการโดยเทศบาลนครนครศรีธรรมราช บริการรถท่องเที่ยวสาธารณะเคลื่อนที่ จำนวน 2 คัน เฉพาะบริเวณสวนพระเจ้าศรีธรรมโศกราช ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งมีห้องน้ำบริการด้วยเช่นกัน ระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายเพื่อประชาชนจากเทศบาลฯ และพื้นที่ทางลาดเพื่อคนพิการมีเฉพาะสวนพระเจ้าศรีธรรมโศกราช และวัดพระมหาธาตุฯ องค์กรที่เกี่ยวข้องในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช สำนักพระพุทธศาสนา สำนักศิลปากรที่ 12 และหน่วยงานเอกชน (เจ้าของบ้าน มูลนิธิ)

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ป้ายแนะนำข้อมูลและป้ายบอกทางขาดการบำรุงรักษา สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอหรือขาดการบำรุงรักษา เช่น ห้องน้ำ ทางลาด ราวจับยึด เป็นต้น และการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักจะเน้นให้ทราบเพียงบางแห่ง โดยมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในฐานะผู้จัดการวัฒนธรรมเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าอย่างเป็นระบบ ปรับปรุงและเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก จัดทำเส้นทางเดินเท้าที่เชื่อมโยงกับยานพาหนะต่าง ๆ และการส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัล

1.2 ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.44) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของศักยภาพมากที่สุด คือ ด้านความน่าสนใจของกิจกรรม ซึ่งอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.79) รองลงมา ได้แก่ ด้านการนำเสนอเอกลักษณ์และคุณค่า ซึ่งอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.51) ด้านบุคคลในชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรม ซึ่งอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.55) ด้านบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.32) และด้านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.04) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช

ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช	n = 10		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านความน่าสนใจของกิจกรรม			
1. ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งทรัพยากร	3.41	0.812	มาก
2. ความเป็นเอกลักษณ์ของกิจกรรม	3.96	0.858	มาก
3. คุณค่ากิจกรรมที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี	4.11	0.863	มาก
4. กิจกรรมสร้างประสบการณ์ที่น่าประทับใจ	3.67	0.873	มาก
รวมรายด้าน	3.79	0.743	มาก
ด้านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน			
1. เปิดโอกาสให้ร่วมทำผลิตภัณฑ์หรือทำอาหาร/ขนมพื้นถิ่น	2.73	1.048	ปานกลาง
2. สอดแทรกจิตสำนึกอนุรักษ์และความยั่งยืนในวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.55	0.948	มาก
3. เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือโลกทัศน์ใหม่	3.20	0.825	ปานกลาง
4. คุณค่าหลังได้ร่วมทำผลิตภัณฑ์หรือทำอาหาร/ขนมพื้นถิ่น	2.67	0.927	ปานกลาง
รวมรายด้าน	3.04	0.764	ปานกลาง
ด้านการนำเสนอเอกลักษณ์และคุณค่า			
1. รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย	3.31	0.900	ปานกลาง
2. นำเสนอความจริงแท้หรืออัตลักษณ์	3.60	1.872	มาก
3. สร้างบรรยากาศความเชื่อมั่นในคุณค่าทางจิตใจ	3.62	0.923	มาก
4. สร้างเป็นแนวคิดหรือธีม (Theme) ตามเอกลักษณ์และคุณค่า	3.51	0.923	มาก
รวมรายด้าน	3.51	0.790	มาก
ด้านบุคคลในชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรม			
1. บุคลิกภาพ ความน่าเชื่อถือ อธิบายไม่ตรี จิตบริการ	3.90	0.859	มาก
2. ทักษะ ความรู้ และความสามารถ	3.41	0.782	มาก
3. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและมีไหวพริบดี	3.29	0.863	ปานกลาง
4. ความสามัคคีของคนในชุมชนต่อการจัดกิจกรรม	3.58	0.738	มาก
รวมรายด้าน	3.55	0.709	มาก
ด้านบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม			
1. ความหลากหลายของบริการ	3.19	0.946	ปานกลาง
2. ความคุ้มค่าของบริการ	3.27	0.917	ปานกลาง
3. กระบวนการให้บริการที่เข้าถึงง่าย และรวดเร็ว	3.51	0.845	มาก
4. ชีตความสามารถในการให้บริการนักท่องเที่ยว	3.31	0.826	ปานกลาง
รวมรายด้าน	3.32	0.753	ปานกลาง
รวม 5 ด้าน	3.44	0.623	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้า พบว่าด้านความน่าสนใจของกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า คุณค่าของกิจกรรมที่เชื่อมประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) รองลงมา ได้แก่ ความเป็นเอกลักษณ์ของกิจกรรม ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) กิจกรรมสร้างประสบการณ์ที่น่าประทับใจ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$) และความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งทรัพยากร ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.41$) ตามลำดับ ด้านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าการสอดแทรกจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์และความยั่งยืนในวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) รองลงมา ได้แก่ เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือโลกทัศน์ใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$) การเปิดโอกาสให้ร่วมทำผลิตภัณฑ์หรือทำอาหารหรือขนมพื้นถิ่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.73$) และคุณค่าหลังได้ร่วมทำผลิตภัณฑ์หรือทำอาหารหรือขนมพื้นถิ่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.67$) ตามลำดับ ด้านการนำเสนอเอกลักษณ์และคุณค่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าการสร้างบรรยากาศความเชื่อมั่นในคุณค่าทางจิตใจ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$) รองลงมา ได้แก่ นำเสนอความจริงแท้หรืออัตลักษณ์ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) สามารถสร้างเป็นแนวคิดหรือธีม (Theme) ตามเอกลักษณ์และคุณค่าที่แตกต่างกันของแต่ละกิจกรรมซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) และรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย (บรรยาย สาธิต ให้ทดลองทำโดยสื่อสารด้วยคนหรือเอกสารหรือสื่อมัลติมีเดีย) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) ตามลำดับ ด้านบุคคลในชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าบุคลิกภาพ ความน่าเชื่อถือ อธิบายไม่ตรี จิตบริการ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) รองลงมา ได้แก่ ความสามัคคีของคนในชุมชนต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) ทักษะ ความรู้ และความสามารถซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.41$) และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและมีไหวพริบดี ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$) ตามลำดับ ด้านบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากระบวนการให้บริการที่เข้าถึงง่าย และรวดเร็ว ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) รองลงมา ได้แก่ ชัดความสามารถในการให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) ความคุ้มค่าของบริการซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$) และความหลากหลายของบริการซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.19$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ได้แก่

2.1 ด้านความน่าสนใจของกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมที่สร้างคุณค่าและมีความเชื่อมประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี ที่แสดงถึงความสอดคล้องกันระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมนั่งรถชมเมืองเล่าเรื่องเมืองลิกอร์เชื่อมโยง 5 ย่าน พร้อมแวะชมวิถีชีวิต ร่วมทำอาหารพื้นถิ่นในงานสำคัญหรือในตลาดตามเส้นทาง นั่งดื่มเครื่องดื่มตามร้านริมทางที่แวดล้อมด้วยอาคารที่มีการจัดไฟส่องแสง (Light Up) เพิ่มประสบการณ์เชิงวัฒนธรรมที่ต่างจากที่อื่น เพื่อสร้างความประทับใจ (เขียนผ้าพระบฏและแห่ผ้าขึ้นธาตุ จัดทำหมรับบุญเดือนสิบ ร่วมงานโล้ชิงช้าแห่งนางดาน) เพิ่มการเดินทางในรูปแบบอื่น ๆ จัดกิจกรรมที่สามารถร่วมได้ทั้งช่วงเช้า ช่วงบ่าย ช่วงเย็นหรือค่ำ เพิ่มจุดถ่ายรูปที่มีเอกลักษณ์ เป็นต้น

2.2 ด้านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน ควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายโดยคนในชุมชนและผู้ประกอบการร่วมสร้างการเรียนรู้ของกิจกรรมที่สอดแทรกจิตสำนึกอนุรักษ์และความยั่งยืนในวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น วิธีการไหว้ของคนแต่แรก วิธีการนวดแบบโบราณ (เขลยศักดิ์) วิธีการทำขนมลา การตอกลายโลหะและลายหนังตะลุง การร้อยลูกปัดมโนรห์ เป็นต้น เชิญนักสร้างสรรค์ช่วย

ออกแบบธีมของกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยว และเชิญผู้มีอิทธิพลในสื่อสังคมออนไลน์ (Influencer) เช่น ดี๊กต็อกเกอร์ (Tiktoker) นักรีวิวในเพจเฟซบุ๊ก (Facebook Page) เป็นต้น มาทำสื่อที่เน้นกิจกรรมเชิงประสบการณ์ใหม่ ๆ

2.3 ด้านการนำเสนอเอกลักษณ์และคุณค่า ควรนำเสนอคุณค่าของกิจกรรมทางวัฒนธรรมโดยทำเป็นธีมถนน 3 วัฒนธรรม (ไทย-พราหมณ์ ไทย-พุทธ และไทย-จีน) และเส้นทางท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ เพิ่มกิจกรรมในวันสำคัญ นอกเหนือจากศาสนาโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลก่อนการจัดกิจกรรม และเน้นการประชาสัมพันธ์สิ่งที่ไม่โดดเด่น ไม่เหมือนที่อื่น เช่น ภาพการไหว้ด้วยท่านั่งกระโหยงแบบคนแต่แรก (คนสมัยโบราณ) ตักบาตรด้วยข้าวห่อใบตองและ น้ำพริกพื้นบ้าน นวดแบบเชลยศักดิ์ ไหว้พระเสื่อเมืองผสมผสานพราหมณ์และพุทธจีนหนึ่งเดียวในไทย เป็นต้น

2.4 ด้านบุคคลในชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรม ทั้งในส่วนของพัฒนาคนที่ควรฝึกอบรมการสื่อความหมาย และการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน และในส่วนของบทบาทของผู้ประกอบการท้องถิ่นโดยเฉพาะที่พักใกล้เคียงที่ควรร่วม จัดเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยว ร้านอาหารและแหล่งงานหัตถกรรมร่วมนำเสนออาหารและผลิตภัณฑ์ในงานสำคัญต่าง ๆ และ ธุรกิจนำเที่ยวร่วมกับชุมชนออกแลโปรแกรมและกิจกรรมที่ช่วยเน้นการประชาสัมพันธ์น่าประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

2.5 ด้านบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ในส่วนระบบขนส่งควรเพิ่มบริการรถชมเมืองและรถโดยสารสองแถว ช่วงกลางวันและรถสามล้อปั่นชมเมืองในย่านสำคัญ จัดเส้นทางจักรยานและสกูตเตอร์ไฟฟ้า และในส่วนการบริการ เช่น ร้านอาหารและร้านเครื่องดื่มควรส่งเสริมเอกลักษณ์ จัดพื้นที่พักผ่อน เพิ่มจำนวนวันและเพิ่มกิจกรรมในตลาดนัด เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราชมีจำนวน 18 แห่ง ครอบคลุมแหล่ง ประวัติศาสตร์และโบราณคดี แหล่งวิถีชีวิต (ชุมชน และตลาด) และแหล่งวัฒนธรรมและประเพณี โดยมีทรัพยากรที่โดดเด่น คือ วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร รองลงมา คือ ศาลหลักเมือง ซึ่งทั้งสองแห่งสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้ ขณะที่กิจกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ไหว้พระ ทำบุญ ชมงานศิลปวัฒนธรรม เรียนรู้การทำผลิตภัณฑ์หรืออาหารหรือขนม ท้องถิ่น รับประทานอาหารและเครื่องดื่มถ่ายภาพ ร่วมงานประเพณี และนวดแผนไทยแบบเชลยศักดิ์ ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางมาช่วงเทศกาลและวันหยุดสุดสัปดาห์เพื่อไหว้พระ ทำบุญ และร่วมกิจกรรมทางศาสนา รวมถึงให้ความสนใจรับประทานอาหารพื้นถิ่น ทั้งนี้ การท่องเที่ยวแบบเดินเท้าสามารถเริ่มจากจุดจอดรถตามโซนหรือเขตพื้นที่ต่าง ๆ แล้วเดินเท้าไปยังโซนหรือเขตพื้นที่ใกล้เคียงที่ไม่ไกลมากนัก จึงค่อยกลับมาขึ้นรถโดยสารที่มาเป็นหมู่คณะเพื่อไปยังโซนหรือเขตพื้นที่อื่น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดการแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Esichaikul, 2014) ที่สร้างลักษณะเฉพาะและความดึงดูดใจหรือศักยภาพดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือน (Jovicic and Brankov, 2009) สำหรับบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ รถสองแถว รถสามล้อปั่น รถรางชมเมือง ร้านอาหารพื้นถิ่น ร้านเครื่องดื่ม หอ่งน้ำสาธารณะ และอินเทอร์เน็ตไร้สาย ทั้งนี้ ปัญหาสำคัญ ได้แก่ โครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและการประชาสัมพันธ์ โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ เพิ่มและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก จัดเส้นทาง และกิจกรรมในรูปแบบแนวคิดหรือธีม (Theme) เชื่อมโยงยานพาหนะต่าง ๆ ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงาน และผู้ประกอบการในฐานะ “ผู้จัดการวัฒนธรรม” (Putjorn and Vechpong, 2020)

1.2 ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีศักยภาพมากที่สุด คือ ด้านความน่าสนใจของกิจกรรม และน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน และพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านความน่าสนใจของกิจกรรมมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพมากที่สุด คือ คุณค่าของกิจกรรมที่เชื่อมกับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม

และประเพณี และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพน้อยที่สุด คือ กิจกรรมสร้างประสบการณ์ที่น่าประทับใจ สอดคล้องกับ Kaewnuch (2021) ที่กล่าวว่า การดึงดูดใจด้วยการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มย่อมมีส่วนช่วยสร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว World Federation of Tourist Guide Association (2005) กล่าวว่า การนำชมด้วยการเดินเท้ามุ่งเน้นนำเสนอประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และประเพณี งานวิจัยของ Nawakanworrakul (2022) ที่พบว่า ประสบการณ์ร่วมทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองเก่าสงขลาและเมืองจอร์จทาวน์ในด้านกิจกรรมมีการร่วมงานเทศกาลและประจำปี เดินเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมและภาพจิตรกรรมฝาผนัง และชิมอาหาร และ Nakaray et al. (2023) ที่เสนอแนะการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเมืองแห่งการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมนครศรีธรรมราช ได้แก่ สอดแทรกกิจกรรมให้มีส่วนร่วมในสถานที่ต่าง ๆ นั่งรถชมเมืองโดยเพิ่มจุดให้ลงแวงเดินชมเพื่อให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเทศกาลหรือประเพณี และร่วมผลิตในบางขั้นตอนเพื่อเพิ่มประสบการณ์และสร้างความประทับใจ 2) ด้านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพมากที่สุด คือ การสอดแทรกจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์และความยั่งยืนในวัฒนธรรมท้องถิ่น และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพน้อยที่สุด คือ คุณค่าหลังได้ร่วมทำผลิตภัณฑ์หรือทำอาหารหรือขนมพื้นถิ่น สอดคล้องกับ Gogue (2023) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม Kaewnuch (2021) ที่กล่าวว่า การดึงดูดใจด้วยคุณค่าและมูลค่าเพิ่มย่อมมีส่วนช่วยสร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว 3) ด้านการนำเสนอเอกลักษณ์และคุณค่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพมากที่สุด คือ การสร้างบรรยากาศความเชื่อมั่นในคุณค่าทางจิตใจ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพน้อยที่สุด คือ รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัย Nawakanworrakul (2022) ที่พบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าสงขลาในมิติประวัติศาสตร์ ควรสร้างเรื่องราวหรือการเล่าเรื่องหลายรูปแบบทั้งนิทรรศการและมัลติมีเดียหรือผู้นำชุมชน และมีสถาปัตยกรรม ควรตกแต่งร้านค้าที่จำลองบรรยากาศย้อนอดีตเพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้มีประสบการณ์ร่วม และ Yu and Zhang (2020) พบว่าการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ในแหล่งวัฒนธรรมเมืองโบราณชืออัน เริ่มจากสำรวจเส้นทางที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์สูง มีทรัพยากรวัฒนธรรมหนาแน่น และสถานที่ท่องเที่ยวเป็นเอกลักษณ์ มาออกแบบเป็นแนวคิดหรือธีม (Theme) คือ เส้นทางเดินเล่นในธีมสี่ส้นแห่ง Scholarly Mobao 4) ด้านบุคคลในชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรมมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพมากที่สุด คือ บุคลิกภาพ ความน่าเชื่อถือ ทัศนคติ และจิตบริการ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพน้อยที่สุด คือ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและการมีไหวพริบ สอดคล้องกับ Putjorn and Vechpong (2020) ที่นำเสนอว่า คนในชุมชนผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ “ผู้จัดการวัฒนธรรม” มีบทบาทสร้างกิจกรรมเชิงประสบการณ์บนฐานของทรัพยากรในท้องถิ่น และงานวิจัยของ Nakaray et al. (2023) ที่พบว่า ความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการนำเที่ยวในพื้นที่ช่วยลดภาระข้อจำกัดด้านงบประมาณและด้านบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ และควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในเส้นทางท่องเที่ยว และ 5) ด้านบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพมากที่สุด คือ กระบวนการให้บริการที่เข้าถึงง่ายและรวดเร็ว และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพน้อยที่สุด คือ ความหลากหลายของบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Plerux and Nakpathom (2020) ที่พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ในจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราดในกลุ่มศักยภาพสูงมีความพร้อมด้านรูปแบบกิจกรรม การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และมีแนวทางบริหารจัดการที่ชัดเจน และแหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่แตกต่างกันบนฐานทรัพยากรซึ่งนักท่องเที่ยวเลือกตามความต้องการและระยะเวลาในแผนท่องเที่ยว

2. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช ได้แก่

1) ด้านความน่าสนใจของกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ช่วงกลางคืน เพิ่มการนั่งรถรางและจัดไฟแสงสีฉายตัวอาคาร ทำอาหารพื้นถิ่นในงานสำคัญหรือในตลาดเพิ่มประสบการณ์เชิงวัฒนธรรม เพิ่มรูปแบบการเดินทาง เพิ่มจุดถ่ายรูป เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิด World Federation of Tourist Guide Association (2005) ที่นำเสนอองค์ประกอบการท่องเที่ยวแบบเดินเท้า ได้แก่ จุดที่น่าสนใจ เรื่องเล่า กิจกรรมและการดำเนินวิถีชีวิตและการมีส่วนร่วม Simeoni and De Crescenzo (2019) ที่กล่าวว่าความน่าสนใจของการเดินเท้าอยู่บนพื้นฐานของการสร้างประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและวัฒนธรรม งานวิจัยของ Pleerux and Nakpathom (2020) ที่พบว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ในจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ให้มีศักยภาพสูงควรนำเสนอวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมให้มีประสบการณ์เชิงบวก เช่น การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนโบราณ การร่วมกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ การเรียนรู้วิถีการเกษตร เป็นต้น

2) ด้านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว เรียนรู้ร่วมกับคนในชุมชนและผู้ประกอบการ เชิญนักสร้างสรรค์ออกแบบธีมกิจกรรมและเส้นทาง และเชิญผู้มีอิทธิพล (Influencer) มาทำสื่อที่เน้นเส้นทางและกิจกรรมเชิงประสบการณ์ใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัย Pleerux and Nakpathom (2020) ที่พบว่าการเสนอวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมให้มีประสบการณ์เชิงบวกและแปลกใหม่ของแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด จะทำให้เกิดความทรงจำที่ดี และ Nakaray et al. (2023) ที่พบว่า การนำผลการประเมินเส้นทางท่องเที่ยวเมืองแห่งการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม นครศรีธรรมราช และข้อเสนอแนะอื่น ๆ มา กำหนดเส้นทางและกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่ดี

3) ด้านการนำเสนอเอกลักษณ์และคุณค่าของกิจกรรมทางวัฒนธรรม ได้แก่ ถนน 3 วัฒนธรรม (ไทย-พราหมณ์ ไทย-พุทธ และไทย-จีน) และเส้นทางท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ขยายกิจกรรมในวันสำคัญอื่น ๆ ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เผยแพร่ข้อมูลก่อนจัดกิจกรรมและประชาสัมพันธ์สิ่งที่โดดเด่นไม่เหมือนที่อื่น เช่น ไหว้ด้วยทำนองกระโห่แบบคนแต่แรก (คนสมัยโบราณ) ตักบาตรด้วยข้าวห่อใบตองและน้ำพริกพื้นบ้าน ศาลพระเสื้อเมืองที่ผสมผสานศาสนาพราหมณ์และพุทธ แบบจีนหนึ่งเดียวในไทย เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิด Bergstrom (2021) ที่กล่าวว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่สนใจกิจกรรมใน จุดหมายปลายทางที่สร้างประสบการณ์เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ Wannapruek (2017) กล่าวว่านักท่องเที่ยวแบบเดินเท้า เน้นนำเสนอประสบการณ์ลึกซึ้งกว่าการนั่งฟังบรรยายบนรถเพื่อสัมผัส “สมบัติลับของชุมชน” และร่วมทำกิจกรรมกับ ชุมชนได้ โดยสร้างแนวคิดให้เกิดความน่าสนใจหรือธีม (Theme) ของเส้นทาง (Route) และงานวิจัยของ Nakaray et al. (2023) พบว่าการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเมืองแห่งการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมนครศรีธรรมราชในรูปแบบธีม เช่น ถนนสายศักดิ์สิทธิ์และความเชื่อ ย่านตลาด เส้นทางอาหารถิ่น เป็นต้น

4) ด้านบุคคลในชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรม ทั้งการฝึกอบรมนักสื่อความหมาย และความร่วมมือระหว่าง ชุมชนและผู้ประกอบการท้องถิ่น เช่น ธุรกิจที่พัก ร้านอาหารและแหล่งงานหัตถกรรม ธุรกิจนำเที่ยว เป็นต้น ร่วมออกแบบ โปรแกรมการท่องเที่ยวและกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัย Nawakanworrakul (2022) ที่นำเสนอว่าควรจัดกิจกรรม D.I.Y. (Do It Yourself) ทำอาหารเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต บรรยายและสาธิตโดยคนในชุมชนเมืองเก่าสงขลา และ Nakaray et al. (2023) พบว่าการพัฒนากิจกรรมและเส้นทางควรมีความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการนำเที่ยวในพื้นที่เพื่อลด ภาระงบประมาณและบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในเส้นทางท่องเที่ยว

5) ด้านบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม โดยเพิ่มบริการรถชมเมืองและรถโดยสารสองแถวช่วงกลางคืน จัดรถสามล้อปั่นชมเมืองในย่านสำคัญจัดเส้นทางจักรยานและสกายไรเดอร์ไฟฟ้า ส่งเสริมเอกลักษณ์ของร้านอาหารและร้าน เครื่องดื่ม (คาเฟ่) จัดพื้นที่พักผ่อนในจุดต่าง ๆ และขยายจำนวนวันของตลาดนัดหรือเพิ่มกิจกรรมในตลาด สอดคล้องกับ แนวคิด Kaewnuch (2021) ที่กล่าวว่าประสบการณ์ท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้หลากหลายสาเหตุ เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยว

การเดินทาง การบริโภคอาหาร การใช้บริการ เป็นต้น และงานวิจัย Nawakanworrakul (2022) ที่พบว่าประสบการณ์ร่วมทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองเก่าสงขลาและเมืองจอร์จทาวน์เกิดจากความพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ซึ่งเมืองจอร์จทาวน์มีความหลากหลายและครบครันมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เทศบาลนครนครศรีธรรมราช สำนักศิลปากรที่ 12 นครศรีธรรมราช และประธานชุมชนรอบแหล่งท่องเที่ยวสามารถนำผลงานวิจัยนี้ไปดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบเดินเท้าอย่างเป็นระบบภายใต้แนวคิดหรือธีมถนน 3 วัฒนธรรม และธีมเส้นทางคาร์บอนต่ำ เพื่อสร้างมุมมองและประสบการณ์ท่องเที่ยวใหม่ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน เชื่อมโยงกับคุณค่าประวัติศาสตร์และการรักษาสิ่งแวดล้อม

2. สถาบันการศึกษา สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพจังหวัด และสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสามารถร่วมกันจัดโครงการพัฒนาบุคลากรในชุมชน เช่น การสื่อความหมาย การเป็นเจ้าของที่ดี การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ การออกแบบกิจกรรมเชิงประสบการณ์อย่างมีส่วนร่วม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวอื่น ๆ เพิ่มเติมในย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราช เช่น การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเชิงอาหาร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการเชื่อมโยงย่านเมืองเก่านครศรีธรรมราชเข้ากับพื้นที่อื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อสร้างความน่าสนใจและความหลากหลายเชิงพื้นที่ให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มเดิมและกลุ่มใหม่

3. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาด้านอุปทาน (Supply Side) หรือด้านแหล่งท่องเที่ยว จึงควรทำการศึกษา ด้านอุปสงค์ (Demand Side) หรือพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

References

- Bergstrom, N. (2021). *How the Rise of Experience Tourism is Changing Travel*. Retrieved from <https://www.traveloffpath.com/how-the-rise-of-experience-tourism-is-changing-travel>
- Esichaikul, R. (2014). *Specialized tourism management*. Nonthaburi: Academic Office of Sukhothai Thammathirat Open University.
- Gogue, L. (2023). *Evolving Traveler Behavior: The Rise of Experiential Travelling*. Retrieved from <https://www.linkedin.com/pulse/evolving-traveller-behaviour-rise-experiential-travelling-lo%C3%AFc-gogue>
- Jovicic, D. and Brankov, J. (2009). Tourism attractions: Key elements of tourism resource base. *Glasnik Srpskog geografskog drustva*. 89(1), 3-20. doi:10.2298/GSGD0901003J
- Kaewnuch, K. (2021). *Touism Management and Touism Community Development in Dynamic World*. Samut Sakhon: Pimdee Print.
- Nakaray, P., Kaewseenual, L., Promma, S., Pantarak, S., Buangam, P. and Srirat, P. (2023). Route Development and Learning City Tourism Activities Cultural Heritage, Nakhon Si Thammarat. *Phranakhon Rajabhat Research Journal: Humanities and Social Sciences*. 18(6), 1-6.

- Nakhon Si Thammarat Tourism Authority of Thailand Office. (2023). *Nakhon Si Thammarat Province tourism marketing plan and Phatthalung Province for 2023*. Nakhon Si Thammarat: Marketing Unit of Tourism Authority of Thailand Nakhon Si Thammarat Office.
- Nawakanworrakul, S. (2022). *Guidelines for Developing Shared Cultural Tourism Experiences in the Old Cities of Songkhla and George Town* (Doctoral Degree Thesis). Bangkok: Silpakorn University.
- Pleerux, N. and Nakpathom, P. (2020). Potential of Experience Tourism Destinations in Chon Buri, Rayong, Chanthaburi and Trat. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*. 15(2), 77-91.
- Putjorn, T. and Vechpong, T. (2020). Upgrading the management of culture for local experience tourism. *Silpakorn University Journal*. 40(6), 56-73.
- Simeoni, F., and De Crescenzo, V. (2019). *Walking tourism: Opportunities and threats for sustainable development. The case of the 'Va' Sentiero' project*. In *Proceedings of the XXII International Conference Excellence in Services* (pp. 541–554). Thessaloniki: Perrotis College.
- Thailand Ministry of Tourism and Sports. (2022). *Thailand's tourism development plan according to the 3rd national tourism development plan (2023-2027)*. Retrieved from https://integratedtourism.mots.go.th/microsite_management/Uploads/MasDocument/37/file/1
- Wannapruek, P. (2017). *Walking around the community area*. Retrieved from <https://dputhp.wordpress.com/2017/08/10/km-34-walking-tour-walkingtourism/>
- World Federation of Tourist Guide Association. (2005). *Checklist for Professional Tourist Guide*. Strovolos: PCS Printways.
- Yu, C. and Zhang, H. (2020). Research on Experiential Tourism Route Planning Based on Multi-source Data Algorithm in Rich Energy and Cultural Resources Areas. *Journal of Physics: Conference Series*. 1648(2), 1-5. doi:10.1088/1742-6596/1648/2/022034